

PÅSKTIDEN

Kristi uppståndelse är den bekräftande och avgörande händelsen för kristen tro. Därför fick Påsken den centrala platsen i kyrkans år. Gunnar Rosendal skriver: "Ingen av Kyrkans fester är så älskad, så omspunnen av urgamla, glädjerika bruk och handlingar. Kring ingen högtid står en så härlig och segerrik glans."

Påskdagen firas den första söndagen efter den första fullmånen efter vårdagjämningen. Och Påsktiden fortsätter först de fyrtio dagarna – "under fyrtio dagar lät han sig ses av dem" (Apg 1:3) – fram till Kristi Himmelfärds dag och sedan ytterligare tio fram till den stora Pingstdagen.

Glädjens vita färg är Påskens färg. Med sitt omtumlande och inträngande glädjebudskap – framför allt genom Johannevangeliets texter – , med påskljuset och annan rikare utsmyckning, med kollektbönernas jublande avslutningar och med vårens ankomst i naturen är Påsktiden kyrkoårets stora festtid. Under Pingsten lyser Andens röda färg. De latinska namnen på söndagarna i Påsktiden är hämtade från psaltarpsalmer som använts i gudstjänsten.

Påsknatten Genom död till liv

"Saliga natt, som ensam lärde känna tiden och stunden, då Kristus uppstod från de döda. Detta är den natt, om vilken det står skrivet: 'Natten skall lysa såsom dagen, ja, mörkret skall vara såsom ljuset'" (ur påskvakans prefation). Den första påsknattens budskap ljuder i alla tider: "Han har uppstått från de döda, och nu går han före er till Galileen" (Ev Matt). Vägen hette och heter: genom död till liv – Jesu väg, dopets väg – och doplivets.

Påskdagen Kristus är uppstånden

På den stora Påskdagen, alla söndagars söndag, sammanfaller det största av jubel med det största av allvar: synd och

död är slutligt besegrade genom att Kristus är uppstånden. Ingenting kan läggas till, ingenting skall dras ifrån; detta är livets budskap i dess förunderliga koncentrat. Och när lärjungarna får veta, att ”nu går han före er till Galileen” (Ev Matt), skyndar de dit för att få möta sin uppståndne och levande Herre.

Annandag Påsk *Möte med den uppståndne*

Den stora påskfesten fortsätter med Annandagens rika textskatt. Efter den omtumlande Påskdagen uppenbaras här uppståndelsens verklighet på ett mer stillsamt och inträngande sätt. Påskdagens segerproklamation går djupare in – och vidare ut. I människors möte med den uppståndne blir trons glädje väckt och befäst: ”Brann inte våra hjärtan när han talade till oss på vägen och utlade skrifterna för oss?” (Ev I).

Andra söndagen i Påsktiden (Quasimodogeniti)

Påskens vittnen

Den stora påskfesten har nu sin förlängning i Påsktiden; påskfirandet fortsätter. Detta markeras genom söndagarnas namn: söndagar i Påsktiden, inte efter påsk. Denna söndag möter vi de första vittnena, påskens vittnen, ögon- och öronvittnen. Och deras vittnesbörd har liksom det kristna vittnesbördet i alla tider sin grund i det personliga förhållandet till den uppståndne, i kärleken till honom – ”Simon, Johannes son, älskar du mig?” Simon svarade: ’Ja, Herre, du vet att jag har dig kär.’” (Ev II).

Tredje söndagen i Påsktiden (Misericordias domini)

Den gode herden

Herdessändagen har sin plats här i kyrkoårets stora festtid. Han som är ”fårens store herde” har förts upp från de döda

för att styrka oss i allt gott (Ep II). Den uppståndne är herden som nu leder sin hjord. Den gode herden står fram för oss: ”Jag skall själv ta hand om mina får och vårda dem.” (GT I). Det är en omsorg till det yttersta: ”Och jag ger mitt liv för fåren.” (Ev II).

Fjärde söndagen i Påsktiden (Jubilate) *Vägen till livet*

Denna påsksöndag öppnas evighetsperspektivet. Genom Kristi uppståndelse har evighetslivet sprängt sig en väg in i vår dödsmärkta värld. När det talas om vägen till livet, handlar det om det livet, det eviga, det liv som är värt att kallas liv. Och på denna söndag, som en gång hade ”hemlängtan” som rubrik, får vi rikta blicken framåt och uppåt ”mot det osynliga” (Ep II). Och aposteln konkluderar: ”Det synliga är förgängligt, men det osynliga är evigt.”

Femte söndagen i Påsktiden (Cantate) *Att växa i tro*

Det är fortfarande påsk på jorden – i Kristi kyrka. Om julen med sin efterfirningstid betonade de förnyade livsvillkoren på jorden och i världen, påminns vi nu efter den stora Påskdagen om att det nya livet inte är av denna världen. Att växa i tro är att få växa här och nu, men växandet hämtar sin näring i vad Gud gjort för oss genom Kristi död och uppståndelse: ”om Gud har älskat oss så, måste också vi älska varandra.” (Ep I). Växandet har med vårt konkreta liv att göra – ”handling och sanning” (Ep II) – samtidigt som det är en fördold hemlighet.

Bönsöndagen (Rogate) *Bönen*

Den sjätte söndagen i Påsktiden (en sådan alternativbenämning finns ej i evangelieboken) har bönen som ämne. Historiskt har det samband med firandet av de s k gånge dagarna

med procession under bön om välsignelse av årets gröda. I Påskens ljus är bönen den öppnade vägen till Guds fadershjärta – och det fördolda livet med Kristus i Gud. Det är påsk på jorden – och i människohjärtan. Och med lärjungar i alla tider får vi sträcka oss mot den Uppståndne: ”Herre, lär oss att be”(Ev II).

Kristi Himmelsfärds dag *Herre över allting*

Genom sitt kors och sin död, genom sin heliga uppståndelse och himmelsfärd har Kristus fullbordat sitt verk på jorden och sitter på Faderns högra sida och manar gott för oss. Detta är påskglädjen fullkomnad: Jesus Kristus är Herre över allting. Under hans välsignande händer lever Kristi kyrka – ”Medan han välsignade dem lämnade han dem och fördes upp till himlen” (Ev II).

Söndagen före Pingst (Exaudi) *Hjälparen kommer*

På den sjunde söndagen i Påsktiden befinner vi oss mitt i väntetiden mellan Himmelsfärdsdagen och pingstundret. Jesus har för sina apostlar pekat framåt – ”den tid kommer...” (Ev I) – och gett löftet, att Hjälparen kommer. Och apostlarna väntade i Jerusalem ”under ständig bön, tillsammans med några kvinnor, Maria, Jesu mor, och hans bröder” (Ep III). Att vänta är att be – och att be är att vänta. Det finns en fortsättning och en framtid, men den kan aldrig forceras fram. Detta är en viktig påminnelse om trons villkor.

Pingstdagen *Den helige Ande*

Femtio dagar efter den stora Påskdagen framträder Kristi kyrka. Löftet om att Fadern skall ge ”en annan hjälpare” (Ev II) uppfylls efter apostlarnas väntan och bön. Den helige Ande, den tredje personen i den heliga Treenigheten, börjar sitt särskilda verk ibland oss; Andens och Kyrkans tid tar sin början.

Den helige Andes utgjutande där i Jerusalem är en händelse av enastående och avgörande betydelse för all framtid.

Annandag Pingst *Andens vind över världen*

På Pingstens andra firningsdag öppnas det missionsperspektiv som sträcker sig också till den kommande Trefaldighetssöndagen. Det enastående pingstundret får konsekvenser över hela jorden. Andens vind över världen är en mäktig verklighet, där det nu liksom då handlar om att människor vinnas för Kristus; från Pingstdagens Jerusalem hör vi: "den dagen ökade de troendes antal med inemot tre tusen" (Ep III) och från de första kristna i Antiokia hör vi: "åtskilliga människor vanns för Herren" (Ep II).

TREFALDIGHETSTIDEN

Söndagarna och veckorna efter Trefaldighet utgör den långa efterfirningstiden i påskkretsen. Med en benämning som "efter Pingst" hade det framgått hur pingstundret är förutsättningen för vad det nu handlar om: det kristna livet. Det har gjorts försök att se en ordning i hur texter och temata är placerade, men mycket är efterrationaliseringar eftersom det sannolika är, att det hela bygger på den unga kyrkans kontinuerliga läsning med flera förändringar under tidernas gång.

Apostladagen (den femte söndagen) och Kristi Förklaringsdag (den sjunde söndagen) har båda sin särprägel bland övriga under denna kyrkoårstid. Detsamma gäller Trefaldighetstidens två sista söndagar som alltid firas oavsett antalet söndagar som får plats: Söndagen före Domssöndagen och Domssöndagen.

Den liturgiska färgen är växandets gröna – med ett par undantag. Det är kyrkoårets längsta och mest festlösa tid. Gunnar Rosendal skriver: "Vi kan nu i ro tillägna oss allt